

**Oponentský posudek na disertační práci Mgr. Andrey Hoffmannové
Násilí v díle Marka Ravenhilla, Martina McDonagha a Sarah Kaneové**

Literární dílo těchto tří dramatiků je přinejmenším provokující a pro část publika a veřejnosti stále ještě kontroverzní, i když je divadelní kritika už v podstatě přijala. Co přitahovalo k danému tématu doktorandku není z práce úplně zřetelné a stálo by možná za pár poznámek na úvod obhajoby.

Z práce je zřejmé, že se snaží ospravedlnit užití nadměrného násilí (justify na str. 148), ale našťastí nezůstává jen u toho a pokouší se vysvětlit tohoto jevu v dílech tří vybraných britských autorů.

Jak se snaží ukázat úvodní kapitoly práce, divadlo/dramatická tvorba „in-the-face“ (proč se bát překladu - třeba „do ksichtu“?) vybraní autoři měli v Británii na co navazovat a pokud jde o téma násilí, je vlastně stejně staré jako lidská civilizace a umělecká zpracování sahají až k antickému divadlu a znovu se zvyrazňuje v období renesance. Tyto kapitoly jsou informativní a jako nástup do práce samotné jistě užitečné.

Pak následují kapitoly věnované dramatickému dílu tří vybraných autorů. (Jsou to všichni autoři této vlny? Je jich více?) Společenské poznámky ke „Cool Britannia“ jsou příliš sporé, aby byly přesvědčivé jako možné příčiny výskytu nové vlny.

Užitečné a přesvědčivější je vidění reality moderního světa prizmatem několika filozofických či sociologických autorů, jako jsou Erich Fromm, Michel Foucault, Konrád Lorenz, Hannah Arendtová, zvláště když se ukazuje, že o jejich názorech věděli i samotní dramatici. Ti také věděli o existenci svých předchůdců v moderní literatuře a v avantgardě v divadle i ve filmu. Časté odkazy k Artaudovi, Beckettovi, Brechtovi a dalším pomáhají vytvářet smysluplný kontext. Stejně tak občasné zmínky o Pinterovi, Mametovi, Barkerovi.

Jádrem celé práce jsou tedy kapitoly věnované třem vybraným autorům. Analýzy jsou dost podrobné a využívají také názorů recenzentů, a to zahraničních i našich. Kde mohla doktorandka vidět i přímo představení, doplňuje rozbor o osobní reakci.

Přes obecné podobnosti autorů (extrémní využití násilí) se práce snaží o postižení rozdílů daných užitím rozdílných prostředků, ale směřujících i k rozdílným cílům. A tak Ravenhill vychází jako autor společensky kritický a angažovaný i politicky, McDonagh se pokouší diváka emocionálně probudit a vyvolat v něm i katarzní smích (časté zmínky o grotesknosti by si v rozboru zasloužily více konkrétnosti) a Sarah Kaneová po brutální prvotně přechází do symbolického a poetického vyjádření násilí v lidských vztazích.

Celá práce představuje úspěšný pokus o zaplnění mezery v našem povědomí o současném britském divadle a nejmodernější dramatické tvorbě. Z formálního hlediska není text práce dokonalý; v případných úvahách o publikaci by bylo třeba ji řádně přečíst a odstranit překlepy a chyby, jako třeba chyby ve shodě na str. 76, 143, směšování gramatického rodu u zájmen na str. 18, 35, 36, chybné užití zvrtného zájmena na str. 50.; germanismus „to samé“ v textu i v překladech, podivné zacházení se jménem Mag aj.). Hodnota práce tím však nijak nemůže utrpět v tom, co poskytuje, a proto ji rád doporučuji k obhajobě.

V Olomouci dne 30. září 2001

Prof. PhDr. Josef Jařab, CSc.